

BĪSTAMĪBA

Kāpēc karantīnas organismi ir bīstamāki kā "parastie" kaitīgie organismi?

1

Jaunajā mītnes vietā karantīnas organismiem ir piemēroti apstākļi, lai iedzīvotos, bet nav dabisko ienaidnieku, kas ierobežotu to izplatīšanos.

2

Nav pietiekami efektīvu pasākumu to ierobežošanai, apkarošanai un izskaušanai.

3

Šiem organismiem raksturīga strauja izplatīšanās un augu bojāeja. Lai slimību vai kaitēkli apturētu, jāpiemēro ļoti stingri pasākumi - jāiznīcina ne tikai slimais vai bojātais augs, bet bieži arī vizuāli veseli augi. Tas var būt 5, 10 un pat dažos gadījumos 100 metru attālumā no slimajiem augiem.

Organisms *Xylella fastidiosa* var bojāt vairāk nekā 300 augu sugas, piemēram, Latvijā augošās kļavas, plūmes, ozolus u.c. Slimību pārnēsā kukaiņi, arī Latvijā izplatītā putu cikāde.

Kaitēkļi un slimības var slēpties augos.

Lūdzu, neieved Latvijā augus, sēklas, augļus, dārzeņus un ziedus.

Informācija par kaitīgajiem organismiem Eiropas un Vidusjūras valstu augu aizsardzības organizācijas (EPPO) mājaslapā:

<https://gd.eppo.int>

Plašāka informācija VAAD Augu karantīnas departamentā pa tālruni 67550928, 67550926, 67550931 vai 67757990. Informāciju var sūtīt elektroniski, e-pasts: akd@vaad.gov.lv

Vidzemē – 26337989
Kurzemē – 26337064
Zemgalē – 29137472
Latgalē – 29337950
Rīgā – 20219144

KARANTĪNAS ORGANISMI

Augu karantīnas organismi (vīrusi, baktērijas, sēnes, kas izraisa augu slimības, un kaitēkļi) valstī nav sastopami, taču ieviešoties un izplatoties var radīt lielus zaudējumus ekonomikai un videi. Tie apdraud gan lauksaimniecības kultūras, gan mežus, parkus un apstādījumus, gan arī augu bioloģisko daudzveidību.

Valsts augu
aizsardzības dienests

IZPLATĪBA

Augi, kuri ir uzņēmīgi pret konkrētiem karantīnas organismiem, tiek dēvēti par šo organismu samniekaugiem. Organisms, kas tiek nejauši ievests ar vienu augu, ar kuru tas sadzīvo un to būtiski neapdraud, nokļūstot uz cita auga, var to iznīcināt.

Visbīstamākie ir polifāgie organismi, kam ir plašs saimniekaugu klāsts, tāpēc piemēroties jaunajiem apstākļiem ir vieglāk.

Karantīnas organismi izplatās:

AR STĀDIEM

Visbiežāk un vistālāk slimības un kaitēkļus izplata ar stādiem, jo bieži tos nevar uzreiz pamanīt. Stādu un podaugu tirdzniecība starp valstīm ir ļoti aktīva un plaša.

PAŠU SPĒKIEM

Arī pašiem karantīnas organismiem piemīt spēja pārvietoties, piemēram, kukaiņi var rāpot, lidot un arī peldēt. Un ja vēl palīdz vējš, lietus, ūdens straumes, tad kaitēklis var aizceļot tālu. Ir slimības, kuras pārnēsā kaitēkļi (tā sauktie vektori), tādējādi slimības tālāka izplatīšanās notiek straujāk.

Āzijas ūsainis (*Anoplophora glabripennis*) var nolidot līdz vienam kilometram, bet ar vēja palīdzību pat līdz trim kilometriem.

Kas veicina jaunu karantīnas organismu iekļūšanu valstī?

INTENSĪVA GLOBĀLA TIRDZNICĪBA

Preču apmaiņa notiek ātrāk un intensīvāk kā pirms desmit vai pat pieciem gadiem, paplašinās sortiments, arvien palielinās valstu skaits no kurām ievēd dažāda veida produktus.

KLIMATA IZMAIŅAS

Ja agrākās garās un bargās ziemas bija pārbaudījums ne tikai ievestajiem augiem, bet ar tiem līdzīgu atceļojušajiem "kaitniekiem", tad tagad, ziemām kļūstot īsākām un maigākām, slimībām un kaitēkļiem piemēroties jaunajiem apstākļiem ir vieglāk.

CEĻOŠANA

Viesojoties tālās zemēs gribas pārvest mājās kādu atmiņu no šīs vietas - bieži vien tie ir augi (stādi vai tikai mazi zariņi) vai sēklas, taču ar tiem vienlaicīgi var atvest arī jaunus kaitīgos organismus. Arī ar augļiem var atvest līdzīgu nevēlamu kaitēkli.

Transporta līdzekļi, iepakojums - konteineri, koka paletes, kastes - šie ar kravu pārvadājumiem saistītie elementi var kalpot par mājvietu kaitēkļiem, ceļojot uz citu valsti.

Kā palīdzēt pasargāt valsti no jaunu karantīnas organismu ievēšanas?

NERISKĒ

Atturieties no augu, sēkļu, ziedu, dārzena un augļu pārvadāšanas ceļojuma laikā.

INFORMĒ

Informē Valsts augu aizsardzības dienestu par pēkšņu augu bojāeju un iepriekš neredzētām (savādākām/atšķirīgām) augu bojājumu vizuālajām pazīmēm vai kaitēkļiem.

NEKAVĒJIES

Jo ātrāk tiek pamanīts un identificēts bīstamais "kaitnieks", jo pastāv lielāka iespēja to savlaicīgi iznīcināt, pasargājot teritoriju no šī organisma tālākas izplatīšanās.

Āzijas ūsainis no Ķīnas var atceļot ar koka kastēm un paletēm, un pēc tam iznīcināt mūsu lapu kokus.